

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Elfizetési ára: **A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szervezetének és kiadóhivatal:**
 Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59.
 negyedévre 15 L, egyes szám 5 L. Megjelenik minden hó 1-én (volt Magyar-utca) — Telefon 484.

Tanuljunk!

A téli hidegek bekövetkeztével lakásainkba szorulunk, hogy a napi munka fáradalmait ott pihenjük ki.

Unalmas idők! Odakint a barátságatlan idő mintha harcra kelne a nap éltető sugarával s azokat elnyomni és megsemmisíteni igyekeznek. A fák lehullatták leveleiket s téli pihenőre szenderültek.

Az állatok egy része téli álmra tért, a másik része pedig a melegebb időben gyűjtött ételmét fogyasztja, vagy pedig kivándorlási törvény által nem korlátozva, melegebb vidékre távozott. S csak kevesen vannak, akiket az életért való harc a hidegben is a szabadba kényszerít s e keveseket is a természet meleg téli bundával látta el.

Csak az ember az, akiről a természet nem gondoskodott s a saját eszére bízta, hogy segítsen magán. Hiába biztat a biblia azzal, aki a mezők liliumait felruhazza.

Az emberiség egy kisebb része gondoskodik is bőven magáról, a másik, nagyobb rész rovására.

Ezek a kevesek a jól berendezett, meleg lakásaikból az utcán várakozó autók kényelmes üléséig csak százezres bundába burkolva teszik meg az utat, hogy a vezérigazgatói iroda bársony karosszékeiben havanna szivar füstje mellett egy-néhány aktát aláírjanak.

Este pedig a kivilágított szalonok parketjén, vagy az opera, színház páholyában csillogtatják ékszereiket a mindkét nembeli szerencsés kiválasztottak.

Sokan közülük a zárkörű klubok kártyaszalai mellett, százezres tétek mellett pihénik ki a pezsgős vacsora fáradalmait s egyedüli gondjukat a szórakozás megválasztása okozza.

A másik rész fűtellen szobában sietve ugrik ki az ágyból, hogy a gyár figyelmeztető kürtjele szavára pontosan munkába kezdessen s örül, ha az asszony és a gyermekek lyukas cipőire foltokra és árva levesre meg kenyérre telik. *Órül, ha dolgozhatik.* Este pedig hallgatnia kell a feleség végtelen hosszúra nyúló panaszáradatait s néznie kell a hiányosan tápiált gyermekek sápadt arcát.

Jólét az egyik oldalon s végtelen nyomorúság a másikon. Önként vetődik fel a kérdés, hogy ennek miért kell így lennie? Az emberek évezredek tudatlansága okozza e nagy ellentéteket, mert az okosan gondolkodni tudók nagy tömegeit semmiféle ravasz furfanggal egy kisebbség ennyire ki nem zsákmányolhatná, ezt tanítja a szocializmus tudománya.

Ezért kell szocializmust tanuljunk! Ezért kell szociális könyveket olvasnunk. *Ezért kell szocialista előadásokat hallgatnunk!* Ezért kell a magunknál tudatlanabbakat szocializmusra tanítanunk, hogy végre megszűnjön ez az évezredek ellentét s végre mi, dolgozók is emberi életet élhessünk.

A tudás hatalom! A tudás segítségével megszabadulhatunk a nyomorúság ezernyi kinjaitól. A hosszú téli esték unalmas óráit önmagunk és más munkástársaink művelésével tölthetjük el legjobban. Senki sem tudhat eleget. Mindenkinek van még tanulni valója. S minél többet tanulunk, annál inkább be fogjuk látni, hogy nagyon keveset tudunk.

És ha tanulunk, rá fogunk jönni, hogy az eddigi nyomorúságunkat a munkásosztályban nap-nap után tapasztalható nagyfokú tudatlanságból eredő *szervezetlenségünk okozta.*

A munkásosztály és a gazdasági problémák

Irta: **L. Jouhaux**, a francia szakszervezeti szövetség főtitkára.

A Népszövetségben újabb történet tárgyalásokra, illetőleg a világgazdasági értekezlet által megkezdett munkák folytatására való tekintettel közöljük e cikket, mely irányt mutat a munkásság állásfoglalására a világgazdasági értekezlet előtt és után és tájékoztat azokról a főtételekről, amelyek mellett a munkásság hajlandó a Népszövetség gazdasági munkájában résztvenni.

Amikor a nemzetközi munkahivatal munkáscsoportjának képviselőit felhívták, hogy a népszövetség gazdasági munkájában résztvegyenek, vállalták a felelősséget, mert kötelesegtőlnek tekintették, hogy a népszövetséghez tartozó államokat a gazdasági béke megszervezéséhez minél közelebb vigyék.

Nem tekintve a munkásszervezeteknek a kollektív szerződések megjavításáért, a nyolcórás munkanapért, a munkások jogaiért minden idők óta folytatott harcát, szükségessé vált különösen két új tényezőre való tekintettel minden lehető elkövetni, amelyek közül az egyik remélhetőleg csak ideiglenes, a másik azonban állandó érvényű.

a) Ideiglenes jellegű tényező: A háboru utáni korszak erős egyensúlymegzavarása, a munkások és fogyasztók tarthatatlan helyzete, a magas vámok, a vámháboru állandósulása, a pénz értékének ingadozása, Európa általános leszegényedése és a vállalkozások új fejlődése, különösen a kartellek terén.

b) Állandó fontosságú tényező: a népszövetség működése. Ennek van egy ugynevezett „technikai szervezet”-e a gazdasági problémák tanulmányozására, amely a Népszövetségi Tanácsnak és ezen keresztül a felelős kormányoknak is gyakorlati megoldásokat javasol.

A munkások törekvéseit a háboru előtt általában a nemzetközi hivatalos szervek hiánya gátolta. A munkásküldöttek tehát kötelességüknek tekintik, hogy a most már főnálló ilyen szervekkel szemben álláspontjukat kifejtésük és a munkásérdekekre káros tőkés befolyásokkal, amelyek úgy a munkásságra, mint az egyes nemzeti kormányokra hatnak, a lehetőség szerint szembeszálljon.

II.

Hogy a munkanélküliség válságának legyőzésével a munkások számára olyan életszínvonalat küzdjenek ki, amely az általános polgárosodás haladásával és az emberi méltósággal összeegyeztethető, a szövetségi intézmények által támogatott munkásképviselők a népszövetség keretében a gazdasági értekezlet előkészítése alatt és az értekezleten közös erővel a következő minimális programért harcoltak: a) a pénzérték állandósítása, mint a munkások megfelelő bérének feltételül szükséges előfeltétele; b) akció a nemzetközi kereskedelem akadályozása ellen; c) a fogyasztók és munkások határos védelme a gazdasági szövetségekkel, illetve a nemzetközi kartellekkel szemben; d) a munkások költszövetségének megszervezése; e) állandó gazdasági szerv felállítása.

III.

Noha csak részleges eredményről lehet beszélni, a munkásság működése a világgazdasági értekezleten kétségkívül meghozta a maga gyümölcseit. A kormányoknak sikerült ugyan a munkásköltszövetség és a pénzérték állandósítása

kérdéseit kikapcsolni, a többi pontoknál azonban figyelembe vették a munkások programját:

1. A munkásság nyomása alatt, amelyet más küldöttek tekintélyes száma is támogatott, az értekezlet állást foglalt a *kereskedelmi szabadság* mellett, továbbá követelte a *vámtetelek leszállítását*, a dumping (a belföldi piaci ár esésének megakadályozására az áruknak olcsón, gyakran előállítási áron alól piacra dobása) eltiltását, ugyszintén a védvamos és Malthus-féle politika egyéb kerdüloutjainak megszüntetését.

A megállapított akció programpontjai a következők:

a) eljárás a kormányoknál a vámtetelek leszállítására;

b) kölcsönös akció megfelelő kereskedelmi szerződések kötésére a legtöbb kedvezményi záradék elvének figyelembevételével;

c) közös eljárás a népszövetség keretében a nemzetközi áruforgalom előmozdítására.

2. Az ipari téren a munkásképviselők nyomtatékosan képviselték álláspontjukat a *racionális kérdésében*. A tőkésnek nyíltan a teljes szabadkéz biztosítását követelték. Kénytelenek voltak azonban engedni és megállapították, hogy a racionalizálás elsősorban a közösség, a fogyasztók és munkások érdekeit kell, hogy szolgálja, akiknek magasabb béreket és jobb létfenntartást kell biztosítani.

Az ipari *kartellekkel* szemben a munkások tovább is követelik a nemzetközi ellenőrzést, a nemzetközi biztosítékokat és a nemzetközi nyilvánosságot. E kérdésben az általános irányelveket magában foglaló programot nyújtottak az értekezlet elé, amely azonban csak néhány fölületes határozatban, így a népszövetség titkárságánál végzendő adatgyűjtésre vonatkozó határozatban érvényesült.

3. Nem tekintve a mezőgazdasági téren kívánt technikai javításokat, a munkások főként arra törekedtek, hogy a *mezőgazdasági munkások* számára kielégítőbb életfeltételeket és rendes béreket biztosítsanak és az eddigi szociális törvényeket a mezőgazdasági munkásokra is kiterjesszék.

4. Ami a munka folytatását illeti, a népszövetség előtt készen áll egy gazdasági program, amely még nem tökéletes ugyan, de örvendetes kezdetnek tekinthető. Mindent meg kell tenni a program megvalósításának előmozdítására. Szükséges tehát, hogy a népszövetség gazdasági bizottságában, amely a gazdasági értekezlet elvének gyakorlati alkalmazásával meg van bízva, a munkások és fogyasztók küldöttei elegendő számban képviselve legyenek. A képviseletet csak a következő feltételek alatt fogadhatják el: a) a tanácskozó gazdasági bizottság teljesen független legyen és javaslatait közvetlenül terjeszthesse a népszövetségi tanács elé; b) a munkásképviselőknek ugyanazok a jogaik legyenek, mint a bizottság többi tagjainak, ideértve a bizottsághoz tartozó eselleges magasrangú állami tisztviselőket is.

Ily feltételek mellett a népszövetség megkaphatja a szervezett munkásosztály támogatását, amelynek képviselői úgy a nemzetközi munkahivatalban, mint a népszövetség gazdasági bizottságában elfoglalják méltó helyüket.

A szociális csodák országa

Mit tud teremteni egymillió szervezett munkás?

A szociális csodák országa, — így nevezték már jóval a háború előtt a világ legkisebb földrészét, Ausztráliát, mely hatszor akkora, mint Németország és amelynek csak hatmillió lakosa van. Ebből a hatmillióból körülbelül egymillió szervezett munkás, vagyis minden hatodik lakos tagja valamely szakszervezetnek. A szociális csodák tehát az egyre szaporodó és erősödő gazdasági és szociálpolitikai vívmányoknak köszönhetőek. Egész sor szakma van, amelynek összes emberei szervezve vannak. Érdekes tehát erről a szakszervezeti életéről és annak eredményéről a világ minden munkásának tudomást szerezni.

A vállalkozók és munkások közötti viták nagy részét a két fél szervezeteinek képviselőiből álló bíróság intézi el. Ahol ez nem lehetséges, hivatalos békéltetőbizottság működik, ennek sikertelensége esetén a döntőbíró véglegesen határoz.

A döntőbírók legelső nagy feladata volt a tanulatlan munkások alap- vagy minimális bérének megállapítása. A napszamosok minimális hetibére körülbelül négyezer lej. Mielőtt a munkabért megállapítják, a vállalkozónak kötelessége azokhoz alkalmazkodni, vagy pedig vállalatát megszüntetni. A gyárost, aki a törvényesnél kisebb bért fizet, a szakszervezetek följelentésére, mint minden más bűntettést, megbüntetik. A büntetések oly súlyosak, hogy a legrikkább esetben merészlik a vállalkozók megszegni a minimális munkabérré vonatkozó rendelkezést.

Igen érdekes vonása a döntőbírók határozatainak, hogy az ítéletileg megállapított béremelések csak a perben résztvevőkre terjednek ki. Minthogy pedig a munkásságot a perben a szakszervezetek képviselik, a béremelés csak a szakszervezetek tagjainak javára szolgál, vagyis aki nincs szervezve, az nem kap béremelést. Így azután megérthető, hogy minden munkás iparkodik a szakszervezetekbe és így Ausztráliában olyan szakmák is fényesen megvannak szervezve, amelyeknél más országokban még nyoma sincs a szervezkedésnek. A legerősebb szervezet alkotják Ausztráliában a földmunkások, juh- és tehénpásztorok, akik három hetilapot adnak ki és a munkáspárt legerősebb törzséhez tartoznak. A földmunkásszövetség titkára Új Déli Wales állam felsőházának tagja.

Gyermekvédelem tekintetében Ausztrália mintául szolgálhat az egész világnak. 14 éven aluli gyermekeknek egyáltalán nem szabad kenyérkereső foglalkozást ülnök. 14 év betöltése után, mielőtt kenyérkereső munkához fognának, elég magas iskolai képzettségről szóló iskolai bizonyítványt kell szerezniük. A különböző szociális biztosítások közé tartozik a munkanélküliség elleni biztosítás is. A munkanélküli nőlen munkás körülbelül heti 1200 lejt kap, a családosok, asszony és gyermekek után külön pótlékokat kapnak. A költségeket a munkások, munkáltatók és kormány fedezik. Ausztráliában hat egymással szövetséges állam van, ezek közül ez a biztosítás két államban van bevezetve, de csakhamar a másik négy állam is követni fogja a példát.

Ausztráliában a törvényhozás sokkal mélyebben belenyúl a szakszervezeti feladatok körébe, mint ahogy azt más országok szakszervezetei jónak találnák. Itt azonban ez nem jár veszedelemmel, mert az ausztráliai szakszervezetek rendkívül erős befolyást gyakorolnak a kormányra, amely a szociálpolitikai hatóságokat és hivatalokat fölléltja és ezeknek bíráit kinevezi. A munkáspárt a hat állam közül ötben parlamenti többséggel rendelkezik és így tőle függ a kormány kinevezése. Csak egyetlen államban, Dél ausztráliában kormányoz még a polgári liberális párt. A szövetségi kormány mindazonáltal még a polgárság kezében van, de biztos a remény, hogy a legközelebbi választások után, amelyek 1929 márciusában lesznek, a munkáspárt a szövetségi parlamentben is megszerzi az abszolút többséget és így Ausztrália, az egész földrész, szocialista kormányzás alá kerül.

Az ausztráliai szakszervezetek nincsenek egységbe tömörülve, mint az európaiak, ez azonban itt nem baj, mert a munkásság egysége politikailag teljes a munkáspártban.

Ausztrália azonban nemcsak szociálpolitikai tekintetben, hanem a választójogi politika terén is követésreméltó példákat teremtett. Így Ausztráliából származik a listaszavazás és most kísérletet tesznek a kötelező szavazással. A legutóbbi választásoknál 3,299.000 választóból 3,005.000 leszavazott és pedig a férfiak közül 91,6, a nők közül 90,9 százalék.

De a végcél felé is jelentős lépéseket tesznek az ausztráliai szakszervezetek. Így több állami és ipari vállalatot sikerült a kollektív gazdálkodás alapjára helyezni. Ellentétben más angol-szász államokkal, Ausztráliában a vasút a szövetség tulajdonában és üzemében van és azt nem a profit, hanem a közérdek szempontjából igazgatják. Az egyes államokban, ahol a munkásság kormányoz, még többet tesznek a közös gazdaság érdekében. Queenslandban a legjobban érvényesül a jelszó: „Munkában a szocializmus!” Az itteni kormánynak sikerült olyan nyereséghezó állami vállalatokat fölléltani, ahol a nép szükségletei állami versenyt vagy állami egyedúráságot igényeltek. Az államnak itt fűrésztelepei, mészárszékei, halászata, cukorgyárai, szeszgyárai, hajózása, vasúti vendéglői vannak, mindenféle biztosításokat vállal és minden téren sikerült neki a magánvállalatokat kiköszöbölti, vagy legalább is az árakat annyira lenyomni, hogy ill a realis munkabér, vagyis a bér vásárlóereje tényleg jelentékenyen emelkedett. A többi államok is iparkodnak ezt a példát követni s a legközelebbi választások után számítanak a közös gazdálkodás óriási kiterjedésére.

Ha Ausztrália dolgozó tömegei példátlanul magas, realis munkabért kapnak és minden más államéval összehasonlíthatatlan szociális törvényhozásnak örvendhetnek, ezt minden biztonnal a szakszervezeteknek köszönhetik. Ezek a szakszervezetek olyan erősek ugyanis, hogy a déli tenger egykori pusztaságán megteremtették a szociális csodák országát, ami nem is csoda, csak a szervezett munkásság diadala.

A resicai munkások társláda-nyugdíjainak felemelése

A nyugdíjak felemelésével megbízott bizottság a következő határozatot hozta:

Az eddigi egységes 675 lej nyugdíj helyett három nyugdíjosztály lesz és pedig: I. osztály 1000 lej, II. oszt. 800 lej, III. oszt. 700 lej havonként.

A nyugdíjjogosultság a járulékfizetés tíz éve után kezdődik s a nyugdíjas ekkor a teljes összeg 44 százalékát kapja. Tíz év után minden befizetett évre 2 százalék jár a 29. évig. A 30 évvel a nyugdíj 3 százalékkal emelkedik 35 évig, mikor az egész nyugdíjat kifizetik.

Akik már e határozat előtt nyugdíjat kaptak, a II. osztályba tartoznak és nyugdíjukat a megfelelő járulékfizetési évek szerint kapják.

Az eddigi hat járulékosztály helyett három osztály lesz. Ugy a társaság, mint a munkások 95, 85 és 75 lejt fizetnek havonként.

Eddig minden munkás egész munkaképtelenségéig fizette a járulékot úgy, hogy sokan 40—50 évet fizettek be, anélkül, hogy ennek megfelelően magasabb nyugdíjat is kaptak volna. Ez most megszűnik és a befizetett 35 járulé-

fizetési év után többet nem kell fizetni és a munkás teljes nyugdíjat kap.

A munkások három osztályba soroztatnak: 1. vajúrok, segédvajúrok, iparosok és speciális munkások; 2. csillékek és segédmunkások; 3. napszamosok, kocsisok, istállószolgák és tanoncok.

A most megállapított új nyugdíjak egyáltalán nem elegendők arra, hogy az öreg munkásnak félig meddig is emberi létet biztosítsanak. És talán sokan lesznek a munkások között is, akik elégedetlenek a járulékok fölemelése és az alacsony nyugdíj miatt. Bizonyos, hogy a munkások túldöttek minden lehetőt elkövettek a legjobb eredmény érdekében, de meg kell magyaráznunk, hogy miért nem lehetett többet elérni.

A háború előtti Magyarországon a szakszervezetek már régebben küzdöttek a társláda rendszeré ellen és követelték azoknak átalakítását. Ez azonban hiábavaló volt, mert egyrészt a társládaiban érdekelt munkásokat a drákói törvények súlyos büntetésekkel megakadályozták a szervezkedésben, másrészt nyugdíj csatlékeivel a társláda a bányá és kohóművek munkásait mindig magukhoz tudták kapcsolni és így zavartalanul tudták őket kizsákmányolni. Az efféle visszaemlékezésekről egész könyveket lehetne írni.

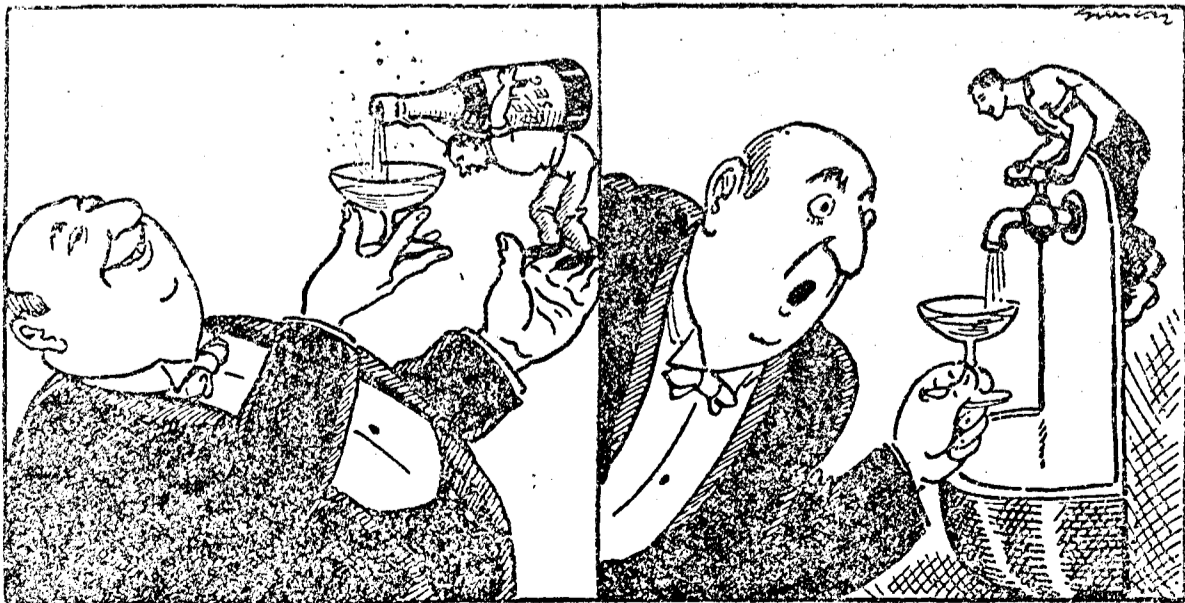
A háború után, amikor Erdély és a Bánság Romániához kapcsolottak, e téren is változás történt. Az érdekelt szakszervezeti szövetségek kérésére, az akkori kormány bizottságot küldött ki a társládayugdíjak szabályozására, a kormányzótanács 1919. évi rendelete a munkásbiztosítást a társládayugdíjoktól áttette a kerületi betegpénztárakhoz és szabályzatot készített, amely a csatlótt területek összes társládayugdíjait összpontosította. Rendeletörvényt is hoztak, amely a társládayugdíjat a központi betegpénztár ellenőrzése alá helyezi és az illető szerveknek jogot ad a társládayugdíj összpontosítására és likvidálására is.

Számtalan ülés és megbeszélés után átvették a társládayugdíjat, de a társládayugdíj aggkori biztosításának összpontosítása a resicai igazgatóság makacsságán megakadt. És sajnos, ismét kiderült, hogy ez a társaság összeköttetései és befolyása révén dacolhat a törvénnyel és megakadályozhatja annak a reformnak a kivitelét, amely a társládayugdíjban érdekelt összes munkások javára válnék. A resicai társaság munkásaitól magasabb járulékot szedték, mint a társládayugdíj, azonban sokkal kisebb nyugdíjat adott.

Ma a harminchat társládayugdíj még mind önálló, mint évtizedekkel ezelőtt és e szétforgácsoltság miatt képtelen azt adni a munkásoknak, ami érdekeiknek megfelelne. Számadatok bizonyítják, hogy magas járulékok mellett csekély nyugdíjak fizethetők.

Ezen a bajon akartak segíteni a munkás-képviselők, amikor a társládayugdíj összpontosítását követelték, mert így a terheket arányosan el lehetne osztani és kisebb járulékokkal rendes aggkori biztosítást lehetne adni az öreg munkásoknak. Ezt a jogos és emberi követelést azonban a resicai igazgatóság minden erővel megghusította és így a bizottság kénytelen volt a járulékokat fölemelni, hogy mégis adhasson valamit az öreg munkásoknak.

E fölemelt járulékokkal is csak szűkösen jön

Pezsgő csak úgy juthat a tőkés hasába,
Ha igába görnyed a proletár háta.

De lesz idő, hogy a bursuly-has leapad
S örvend, ha egy pohár tiszta vizet kaphat.

ki a nyugdíjalap. Az új járulékok és a mostani taglétszám szerint az évi bevétel 24 370.440 lej, a kiadás 21,889 027 s a fennmaradó 2,481.412 lej nem tekinthető soknak, mert ha a nyugdíjasok száma csak egy kissé emelkedik, ezt a maradványt gyorsan fölemészti. Ha ugyanis a magas nyugdíjak életbelépnek, a társaság lerázza magáról a sok öreg munkást, akik nem tudnak már sokat dolgozni és akiket mostanig csak „résztől” tartottak meg. Bekövetkezhetik azután munkanélküliség is vagy racionalizálás és ennek a következménye a taglétszám csökkenése lesz, ami a bevételeket is leszállítja.

Ma már a központositást nem lehet könnyen keresztülvinni, mert ez ellen a többi vállalatok tiltakoznak és így a resicai munkások kénytelenek tovább is szenvedni.

Mindez a fogyatékoság és ez a foltozó munka a különböző agkori biztosításoknál mindaddig fenn fog állni, amíg nem alkotnak általános biztosítási törvényt, amit Románia munkásságának éveivel ezelőtt megígérték, amely azonban, sajnos, mindeddig ígérlet maradt. Ez a törvény azonban, ha egyáltalán meglesz, csak akkor lesz olyan, mint amilyent a munkásoktól kíván, ha ez a munkásoktól meg tudja erősíteni szakszervezeteit és politikai pártját és ezzel az erővel befolyást tud gyakorolni a törvényhozásra.

Ezt a harcot azonban már most meg kell kezdeni, teljes buzgósággal, teljes lelkesedéssel.

Látogatás a nadrágyi vasműveknél

Hogy a nadrágyi vasműveket megtekinthesük, a Temesvár—Bucuresti fővonalon levő Gavosdia állomástól két órát kell utazunk a természeti szépségekben bővelkedő völgyön felvezetett iparvasuton.

Két órai utazás után a keskeny völgy kiszélesedik és a magas hegyek közötti sűrű erdőktől körülvett nadrágyi vasgyárba és a kizárólag gyári munkások által lakott Nadrág községbe érünk.

Ezek között a világtól elzárt elvtársak között néhány órát töltöttem és érdeklődtem a viszonyaik iránt.

Már 10 éves múltja van a nadrágyi vasmunkások szakszervezetének, ami által sikerült a munkaviszonyokat némileg megjavítani.

A politikai viszonyok alakulása és a folytonos ostromállapot egyrésztől, másrésztől a munkások legfontosabb részének, az öntőknek Pusztakalánba való helyezése miatt, a szakszervezetük fejlődése megakadt és sok, nehezen kivívott előnyüket veszítették el.

Az igazgatóságnak nem tetszett a kollektív-szerződés és Németországból hozatott specialista munkásokat, hogy azok munkára tanítsák a nadrágyiakat, akiknek egész generációik nőtt fel az üzemben. Ezek a külföldi munkások a külön kollektív-szerződésükben biztosított akkordárakkal 40 000—50.000 lejeget kerestek havonta és azzal biztatták a helyi munkástársainkat, hogy ők is hasonlóan fognak keresni, ha lemondanak a kollektív-szerződésükről.

A munkások, megtévesztve a magas keresetek által, le is mondták az évek óta érvényben volt kollektív-szerződésükről. Egy néhány hónapig többet is kerestek a szerződés nélkül dolgozó munkások és a termelésük 40 százalékkal emelkedett, míg a keresetük alig emelkedett 15 százalékkal.

Az igazgatóság látva a megnövekedett termelési mennyiséget, az akkordárakat kezdte redukálni s ma alig keres egy hengerész 8—9 ezer lejt havonta, a segédmunkások pedig 3—4 ezer lejeget keresnek.

Ezekért a keresetekért azonban ma annyit kell dolgozni, amennyiért régebben 18.000 lejeget kerestek havonta.

A fizetések redukciója mellett napirenden vannak a szigorú büntetések is és a legkisebb hibáért is 2—6 napig zárják ki a munkából a munkást.

A mesterek részéről az erőszakosságok és a veréssel való fenyegetések szintén napirenden vannak.

Különösen egy Budapestről hozatott Kiss nevű mester vezet a munkások üldözésében. Ezt az urat Galacra hozatta a cég hengerész elönmunkásnak és onnan helyezte Nadrágyra, hogy ott segítségével a kollektív-szerződést letörje, ami

sikerült is neki s azért kapja jutalmul a mesteri állást.

A sok üldözés és igazságtalanság végre kinyitotta a munkásság szemét és ma belátják a hibájukat, amit a kollektív-szerződésről való lemondásukkal követtek el. Most a szervezetük megerősítésével igyekeznek a régi jogaikhoz jutni, amit saját hibájukból veszítettek el.

Háromszög.

Közgyűlés Nagyváradon

A nagyváradai vas- és fémmunkások október 17-én közgyűlést tartottak, hogy az időközben hiányossá vált vezetőség helyébe új vezetőséget válasszanak és foglalkozzanak a lefolytatott bérmozgalom tanulságaival.

Wolfschlager szaktárs nyitotta meg a közgyűlést és lelkes szavakkal üdvözölte a megjelent szaktársakat.

Balázs szaktárs a jegyzőkönyvet olvasta fel s azután a pénztári jelentést tette meg, majd a rovancsoló bizottság jelentését ismertette.

Nyul szaktárs fölvilágosítást kért a pénzkezelésre vonatkozólag. Szedlicska szaktárs rovancsoló bizottsági tag felvilágosító hozzászólása után a közgyűlés tudomásul vette a pénztári és a rovancsoló bizottság jelentését és a vezetőségnek a felmentvényt megadta.

Nyul szaktárs javaslatára egy 3 tagú jelölőbizottság lett kiküldve.

Bruder szaktárs szövetségi küldött az általános helyzetet ismertette, azután pedig a 8 órai munkaidő, az akkord-rendszer és a gyülekezési szabadságról tartott ismertető előadást.

Nyul szaktárs egy vasas könyvtár föllállítására tett javaslatot és hogy a Váradról eltávozó dr. Böszörményi Emil elvtársnak a közgyűlés mondjon jegyzőkönyvi köszönetet a szervezés terén kifejtett önzetlen munkálkodásáért. A közgyűlés egyhangulag elfogadta Nyul szaktárs indítványát.

Azután a jelölőbizottság javaslatára a közgyűlés megválasztotta az új vezetőséget, melynek tagjai a következő szaktársak lettek:

Elnök Wolfschlager Sándor, alelnök Szedlicska Emil, pénztárnok Balázs Sándor, segéd-pénztáros Andel József, ellenőrök Nemes Flórián és Weiss Lipót, jegyző Balogh Ferenc.

Választmányi tagok: Papp Sándor, Szűcs István és Szabó Gyula.

Fegyelmi bizottság: Papp László, Pázmány Géza és Kratovics Gyula.

A taggyűlés után sok kritikát hallottunk Rosenthaler igazgatói működéséről is, aki nyakra före bocsátja el a 4—5 éves kipróbált munkásokat és helyettük nagyszabású szervezeten kulikat vesz fel. Ezek a gyakorlatlan emberek háromszor-négyszer többbe kerülnek a gyárnak, de ez korántsem aggasztja Rosenthaler urat, a fő, hogy szervezetlenek legyenek.

Egy motorhengerfurást 12 óra alatt végzett el egy gyakorlott munkás, míg az igazgató ur kedvence 36 órát dolgozott egy ugyanolyan munkán. Egy négyes motorforgattyú tengelyén 23 órát dolgozott egy új kuli, míg egy nagyobb hatos motorforgattyút 9 óra alatt végzett el egy gyakorlott munkás. Rosenthaler ur műszaki tudását dicsérik a fenti példák és rövidesen mutatkozni fognak az eredmények is.

Az egyik üzemben munkaidőt redukál, a másik üzemben pedig új munkásokat vesz fel, ahelyett, hogy a régieket cserélné át. Így boldogítja ez az ur a vasöntőde és gépgyárat, ami bennünket csak annyiban érdekel, hogy ez az esztelen taktika sok régi kipróbált szaktársunkat kenyérfelenné teszi.

Nyilatkozat. Alulírott Stan László 1927 június és július havában a cluji hadbíróság börtönében és az azután tanusított, nem öntudatos szociáldemokratához illő viselkedésemért a csoporttól, a szövetségtől s a párttól, nemkülönben mindazon elvtársaktól, akiket megbántottam, a legmélyebb sajnálatomat kifejezve, bocsánatot kérek. Igérem, hogy ezentul semmiféle ugynevezett „egységes” demagógiának felülni nem fogok, hanem mint becsületes, öntudatos szociáldemokrata fogom teljesíteni kötelességemet, úgy a szak-, mint a pártszervezetben. — Oradea, 1927 szeptember hó 27-én Stan László, s. k. Előttünk: Elnök h. Wolfschlager Sándor, Balogh Ferenc s. k., Papp László s. k.

A resicai U. D. R. munkásainak küzdelme a bérredukció ellen

Május havában az a hír terjedt el Resicán, hogy fogytán van a munka és sok munkást el kell bocsátani. A hír valóban bizonyult s a legújabb küldöttséget, amely a munkások érdekében Bukarestben járt, a nagy „munkásbarát” miniszter, dr. Lupu vállonogatással bocsátotta el.

És azóta egyre fokozódik a munkások elbocsátása, amit csak a szakszervezet erélyes föllépése enyhített némileg, mert a hidépitő osztálynál a túórázás beszüntelése lehetővé tette a munkások nagyrészének alkalmazását. A további munkáselbocsátások megakadályozását kérte a szakszervezet az igazgatóságtól, hogy ahol tényleg nincs munka, ott rövidítsék meg a munkaidőt.

A rövidmunkások száma azonban egyre szaporodik s a közelgő bizonytalanság és nyomorúság egyre több családot fenyeget, aminek sulya fokozódik azzal, hogy itt a tél és azok a munkások, akik havonta 18 műszaknál kevesebbet dolgoznak, nem kapják meg a lakás-, fűtés- és családi pótlékot.

Ez a bizonytalan helyzet a családokat a farkaságig menő takarékoságra és valóságos nélkülözésre kényszerítik s ezt az igazgatóság fel akarja használni a régen tervezett bérleszállításra. Igaz, hogy a részvényesek még kevés osztalékot kapnak, az igazgatóság tagjai kevés tantemet s a most alkalmazott hajtósíj felügyelők és az ujonnan kinevezett felügyelőbizottsági tagok jutalékait is elő kell valahonnan teremteni. Mindezzel nem szabad a profitot csökkenteni, sem az igazgató milliókra menő fizetését, hanem csakis a munkások bérét.

Minthogy általában be van vezetve az akkordmunka és az akkordárak igen alacsonyok, a hő végén, amikor a munkás bérét kikapta, valami kis pótdíjat kapott. Ezt most megvonták, ami műszakonként 30—60 lej veszteséget jelent a munkásnak. Ürügyül azt hozták fel, hogy a számítási alap nem helyes.

Az igazgatóságnak ez az eljárása nagy elkeseredést okozott a munkásság körében. A bizalmiférfiak rögtön jelenkeztek az osztályvezetéséknél és az igazgatóságnál s tiltakoztak ez ellen az eljárás ellen s követelték a régi munkabérek fentartását. A bizalmiférfiak gyors és erélyes fellépése eredménnyel járt. Néhány osztályon, ahol az igazgatóság makacsodott, a munkát abba is hagyták, de ez csak rövid ideig tartott, mert a munkásság kívánságát teljesítették.

A munkásság szolidaritásával így sikerült Resica urainak első támadását visszaverni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a harc megszűnt, mert az igazgatóság most más úton próbál bosszút állani a munkásokon. Az U/7. osztályon most hetenként 20—30 munkást küldenek haza, mert állítólag nincs munka s ugyanez történik más osztályokon is, ahol a munkások nem engedik munkabérüket csökkenteni.

Az igazgatóság attól sem riad vissza, hogy a munkásokat a sziguranacán feljelentse. Az egyik bizalmiférfi előtt a szigurancafelnök kijelentette, hogy még egyszer meg ne merje tagadni a munkát és elégedjék meg azzal, amit az ur ad neki, mert aki nagy bért kér, az bolsevik.

Sajnos, akadnak munkások, akik ebben a nehéz harcban vétkesnek munkástestvéreik ellen, amikor nem tartják be a közös határozatokat. Keservesen meg fogják ezek az alakok banni, hogy a kizsákmányoló főke cinkosai lettek.

Egyre szaporodnak a panaszkó egyes osztályfőnökök urak ellen, akik durván beszélnek a munkásokkal s a finom példát egyes mester urak is követik. Ezek a mester urak nem rég még együtt dolgoztak azokkal, akiknek életét most megkeserítik. Neveikkel még nem szolgálunk, de reméljük, hogy az illetők meg fogják gondolni: hasznukra válik-e az, ha egykori munkástársaikat maguk ellen bősztik.

Bármilyen történik is, Resica szervezett munkással szervezett munkásokhoz méltóan fogunk viselkedni, hogy megvédjék saját jogos érdekeiket és példát mutassanak a kizsákmányolás elleni küzdelemben Románia egész munkásságának.

